

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

PHẠM VĂN QUYỀN

QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA MIẾU NGÀ,
XÃ VIỆT TIẾN, HUYỆN VĨNH BẢO,
THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG

TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA

Khóa: 12 (2019 - 2021)

Hà Nội, 2023

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TW**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Thị Phương Thảo

Phản biện 1: PGS.TS Trịnh Thị Minh Đức

Phản biện 2: PGS.TS Nguyễn Hữu Thức

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương
Vào 14h00 ngày 29 tháng 12 năm 2022

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong quá trình đấu tranh dựng nước và giữ nước, trải qua hàng ngàn năm lịch sử, với bề dày truyền thống văn hóa, với những chứng tích lịch sử luôn tồn tại cùng cộng đồng dân cư. Những hệ thống di sản văn hoá còn lưu lại tới ngày nay đã phản ánh sâu sắc nhất về đặc trưng văn hoá, về cội nguồn và truyền thống đấu tranh dựng nước, giữ nước hào hùng, vĩ đại của dân tộc Việt Nam. Di sản văn hóa Việt Nam là tài sản quý giá của cộng đồng các dân tộc Việt Nam, là một bộ phận của di sản văn hóa nhân loại có vai trò quan trọng trong đời sống tinh thần của nhân dân ta. Trong đó di tích lịch sử chính là những bằng chứng xác thực cụ thể về đặc điểm lịch sử, văn hóa của một dân tộc, là nơi bảo lưu những giá trị truyền thống của quá khứ, là tấm gương phản chiếu lịch sử dân tộc.

Cũng như bao địa phương khác trên địa bàn thành phố Hải Phòng, Vĩnh Bảo là huyện giàu truyền thống văn hóa. Nơi đây còn lưu giữ nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể. Nhiều loại hình nghệ thuật truyền thống như: Hát chèo, múa rối nước, múa rối cạn, múa lân, múa rồng... nhiều trò chơi dân gian như: Đấu vật, pháo đất, đu sòng, kéo co... được bảo tồn và từng bước phát huy giá trị. Cùng với đó là hệ thống các di tích của huyện Vĩnh Bảo đã được xếp hạng, đến nay có 01 di tích Quốc gia đặc biệt, 21 di tích lịch sử - văn hóa cấp Quốc gia và 80 di tích lịch sử - văn hóa cấp thành phố. Nhiều di tích tiêu biểu đã trở thành niềm tự hào của cán bộ và nhân dân huyện Vĩnh Bảo và thành phố Hải Phòng, là điểm đến hấp dẫn của đông đảo du khách trong và ngoài nước.

Trong những năm qua huyện Vĩnh Bảo nói chung và xã Việt Tiến nói riêng đã tổ chức triển khai thực hiện tốt công tác quản lý và phát huy giá trị của hệ thống các di tích, các lễ hội truyền thống gắn với hoạt động văn hóa, thể thao được tổ chức tại các di tích đã ngày càng đáp ứng tốt hơn nhu cầu hưởng thụ văn hóa tinh thần của nhân dân góp phần tích cực vào việc tuyên truyền các chủ trương, đường lối,

chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước, quy định của địa phương. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được hoạt động quản lý di tích lịch sử trên địa bàn xã Việt Tiến đang phải đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức và bộc lộ những tồn tại, hạn chế, bất cập so với yêu cầu thực tiễn như: Ngân sách đầu tư cho việc trùng tu tôn tạo di tích còn hạn hẹp chưa đáp ứng được nhu cầu. Việc huy động, quản lý các nguồn lực xã hội hóa còn chưa hiệu quả. Đội ngũ cán bộ trình độ quản lý chưa cao cùng với đó là hoạt động tuyên truyền và phát huy giá trị cũng như phát triển du lịch chưa có, Ban quản lý di tích thường xuyên biến động do hoạt động kiêm nhiệm, chế độ phụ cấp cho ban khánh tiết không có. Hoạt động tổ chức lễ hội còn một số bất cập...

Là cán bộ công tác trong ngành văn hóa ở cơ sở, tôi nhận thấy thực trạng trên là một vấn đề cần quan tâm, tìm hiểu, đánh giá những nguyên nhân tồn tại để dựa trên cơ sở đó đưa ra các giải pháp nhằm quản lý và phát huy có hiệu quả các giá trị của di tích.

Vì những lý do trên, tôi quyết định chọn đề tài “*Quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà, xã Việt Tiến, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng*” làm luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Quản lý văn hóa.

2. Lịch sử nghiên cứu đề tài

2.1. Các công trình nghiên cứu về quản lý di tích lịch sử văn hóa

Trong quá trình xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, hoạt động quản lý nhà nước về văn hoá trong đó có hoạt động quản lý di tích lịch sử ở các cấp còn nhiều vấn đề cần phải làm sáng tỏ cả về lý luận và thực tiễn.

Công trình nghiên cứu về quản lý văn hóa, quản lý di tích lịch sử: Tác giả Trịnh Thị Minh Đức (2007), *Bảo tồn di tích lịch sử văn hóa*.

Các công trình nghiên cứu về di tích trên địa bàn thành phố Hải Phòng như:

Địa chí Hải Phòng của Hội đồng lịch sử Hải Phòng xuất bản năm 1990 là cuốn sách mà nhóm tác giả đã nghiên cứu và giới thiệu

về điều kiện tự nhiên và tình hình phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội đồng thời khái quát những giá trị văn hóa, giá trị lịch sử hình thành nên mảnh đất và con người Hải Phòng.

Hải Phòng di tích lịch sử văn hóa của tác giả Trịnh Minh Hiền viết năm 1993 đã đi sâu vào nghiên cứu những giá trị văn hóa vật thể, đó là những công trình văn hóa, những di tích lịch sử văn hóa tiêu biểu của thành phố Hải Phòng gắn liền với đời sống cũng như những sinh hoạt tinh thần của người dân thành phố.

Vĩnh Bảo - Di tích lịch sử văn hóa Quốc gia (Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Vĩnh Bảo - 2015). Nội dung là những giá trị lịch sử, văn hóa, kiến trúc nghệ thuật của di tích được xếp hạng cấp quốc gia trên địa bàn huyện Vĩnh Bảo và đôi nét về lễ hội truyền thống của địa phương [30].

2.2. Các công trình viết về di tích Miếu Ngà và quản lý di tích Miếu Ngà

Hồ sơ di tích - Phòng Nghiệp vụ di tích - Bảo Tàng Hải Phòng;
 Hồ sơ kiểm kê khoa học Di vật, Cổ vật Di tích xếp hạng cấp Quốc gia - Bảo Tàng Hải Phòng.

Trong quá trình thực hiện Luận văn tác giả cũng đã tham khảo Luận văn thạc sĩ với đề tài *Quản lý di tích lịch sử văn hóa miếu - chùa Bảo Hà, xã Đồng Minh huyện Vĩnh Bảo thành phố Hải Phòng* của tác giả Nguyễn Văn Trinh (2018), chuyên ngành Quản lý văn hóa, Trường Đại học sư phạm Nghệ thuật Trung ương.

Luận văn với đề tài *Quản lý di tích lịch sử - văn hóa đền Mỗ, xã Ngũ Phúc, huyện Kiến Thụy, thành phố Hải Phòng* (2018) của tác giả Nguyễn Văn Như chuyên ngành Quản lý văn hóa, Trường Đại học sư phạm Nghệ thuật Trung ương.

Có thể nói các tài liệu, công trình, bài viết, luận văn trên đây đã ít nhiều đề cập đến công tác quản lý, những giá trị lịch sử, giá trị văn hóa của các di tích nói chung cũng như di tích lịch sử - văn hóa nói riêng. Tuy nhiên, đi sâu tìm hiểu và nghiên cứu một cách cụ thể về công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà, xã Việt Tiến,

huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng để thông qua đó góp phần phát huy có hiệu quả các giá trị của di tích thì từ trước đến nay chưa có công trình hoặc bài viết nào đề cập. Vì vậy, đây cũng là một trong những lý do khiến tôi chọn đề tài và địa điểm trên để nghiên cứu.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Luận văn nghiên cứu thực trạng trong công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà từ đó đề xuất một số giải pháp thiết thực nhằm góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quản lý di tích này.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Tìm hiểu những vấn đề chung về quản lý nhà nước văn hóa.

Tìm hiểu khái quát về xã Việt Tiến, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng và di tích lịch sử - văn hóa cấp quốc gia Miếu Ngà.

Khảo sát và phân tích, đánh giá thực trạng của công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà, xã Việt Tiến.

Nghiên cứu những ảnh hưởng của xã hội tác động đến công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa hiện nay.

Đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý đối với di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà ở xã Việt Tiến, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng trong thời gian tới.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Hoạt động quản lý di tích lịch sử văn hoá Miếu Ngà, xã Việt Tiến, huyện Vĩnh Bảo thành phố Hải Phòng.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi không gian: Nghiên cứu di tích lịch sử - văn hóa cấp quốc gia Miếu Ngà, xã Việt Tiến huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng.

Phạm vi thời gian: Giai đoạn từ năm 2015 cho đến nay. Đây là giai đoạn thực hiện các qui định về bảo tồn và phát huy giá trị văn

hóa của thành phố Hải Phòng, theo Nghị quyết của Đại hội Đảng lần thứ XIII.

5. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp nghiên cứu tư liệu thứ cấp

Phương pháp khảo sát điền dã

Ngoài ra luận văn còn tiếp cận phương pháp nghiên cứu liên ngành: Quản lý văn hóa, Văn hóa học, Bảo tồn Bảo tàng, Lịch sử ... để vận dụng vào đối tượng nghiên cứu là hoạt động quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà.

6. Đóng góp của luận văn

Đề tài góp phần làm sáng rõ một số vấn đề về lý luận thuộc công tác quản lý đối với di tích lịch sử - văn hóa. Đồng thời bổ sung thêm những luận cứ khoa học có thể được sử dụng cho việc nghiên cứu về quản lý di tích văn hóa trên địa bàn huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng.

Đây là công trình đầu tiên nghiên cứu toàn diện, sâu sắc về công tác quản lý đối với di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà, xã Việt Tiến. Do vậy kết quả nghiên cứu của đề tài sẽ cung cấp nguồn tư liệu đáng tin cậy trong công tác lãnh đạo, quản lý các di tích lịch sử trên địa bàn cấp xã, phường, thị trấn trong quá trình đô thị hóa ở nước ta nói chung và đổi mới công tác quản lý di tích lịch sử văn hóa của xã Việt Tiến, huyện Vĩnh Bảo, thành phố Hải Phòng nói riêng đạt hiệu quả.

7. Cấu trúc của luận văn

Ngoài phần mở đầu và kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, luận văn được kết cấu thành 3 chương:

Chương 1: Những vấn đề chung về quản lý di tích và di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

Chương 2: Thực trạng quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

Chương 3: Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà.

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ QUẢN LÝ DI TÍCH VÀ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA MIẾU NGÀ

1.1. Các khái niệm cơ bản

1.1.1. Di sản văn hóa

Văn hoá là một hệ thống các giá trị vật chất và tinh thần đặc trưng nhất do con người sáng tạo và tích lũy trong quá trình hoạt động thực tiễn, trong sự tương tác với môi trường tự nhiên và môi trường xã hội, được lưu truyền từ thế hệ này sang thế khác.

Di sản văn hóa vật thể là sản phẩm vật chất có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học bao gồm di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh, di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia.

1.1.2. Di tích lịch sử, văn hóa

Di tích lịch sử – văn hóa là công trình xây dựng, địa điểm và các di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc công trình, địa điểm đó có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học

Di tích lịch sử - văn hoá phải có một trong các tiêu chí sau:

- a) Công trình xây dựng, địa điểm gắn với sự kiện lịch sử tiêu biểu trong quá trình dựng nước và giữ nước;
- b) Công trình xây dựng, địa điểm gắn với thân thế và sự nghiệp của anh hùng dân tộc, danh nhân của đất nước;
- c) Địa điểm khảo cổ có giá trị tiêu biểu;
- d) Công trình kiến trúc, nghệ thuật, quần thể kiến trúc, tổng thể kiến trúc đô thị và địa điểm cư trú có giá trị tiêu biểu cho một hoặc nhiều giai đoạn phát triển kiến trúc, nghệ thuật.

1.1.3. Quản lý

Quản lý là việc quản trị của một tổ chức, cho dù đó là một doanh nghiệp, một tổ chức phi lợi nhuận hoặc cơ quan chính phủ. Quản lý bao gồm các hoạt động thiết lập chiến lược của một tổ chức và điều phối các nỗ lực của nhân viên (hoặc tình nguyện viên) để

hoàn thành các mục tiêu của mình thông qua việc áp dụng các nguồn lực sẵn có, như tài chính, tự nhiên, công nghệ và nhân lực.

Chủ thể quản lý là cá nhân hay tổ chức - những đại diện có quyền hạn và trách nhiệm liên kết, phối hợp những hoạt động riêng lẻ của từng cá nhân hướng tới mục tiêu chung nhằm đạt được kết quả nhất định trong quản lý.

Khách thể của quản lý là trật tự quản lý. Trật tự quản lý được quy định bởi nhiều loại quy phạm xã hội khác nhau như quy phạm đạo đức, quy phạm tôn giáo, quy phạm pháp luật... tùy theo từng loại hình quản lý.

Chức năng quan trọng nhất vận hành thường xuyên bằng bộ máy nhà nước bảo đảm mọi hoạt động của xã hội cũng như trên từng lĩnh vực đời sống xã hội vận động theo một hướng, đường lối nhất định do Nhà nước định ra.

1.1.4. Quản lý di tích lịch sử, văn hóa

Quản lý DSVH là “một quá trình theo dõi, định hướng và điều tiết quá trình tồn tại và phát triển của các DSVH trên một địa bàn cụ thể nhằm bảo tồn và phát huy tốt nhất giá trị của chúng; đem lại lợi ích to lớn, nhiều mặt, lâu dài cho cộng đồng dân cư, chủ nhân của các DSVH đó”. Quản lý DTLSVH là một hoạt động nằm trong công tác quản lý DSVH. Theo quan điểm khoa học phổ biến hiện nay, quản lý DSVH không chỉ đơn thuần là quản lý những giá trị vật thể mà quan trọng hơn là người làm công tác quản lý phải biết cách “đánh thức” những giá trị văn hóa phi vật thể để có tác động tích cực đến đời sống cộng đồng.

1.2. Cơ sở pháp lý cho công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa

Trong thời gian qua, việc xây dựng hệ thống pháp luật về DSVH đã có những chuyển biến rõ rệt; hàng năm văn bản pháp luật về lĩnh vực này đã được ban hành, tạo lập hành lang pháp lý thuận

lợi cho các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa, cụ thể: Cấp Trung ương; Cấp địa phương: thành phố Hải Phòng

1.3. Nội dung quản lý về di tích lịch sử - văn hóa và khung phân tích của luận văn

Trong chương 2, tác giả nghiên cứu về chủ thể quản lý bao gồm chủ thể quản lý nhà nước và chủ thể cộng đồng, cơ chế phối hợp giữa các chủ thể này. Luận văn cũng nghiên cứu các nguồn lực góp phần quan trọng vào quá trình quản lý của di tích như: nguồn lực về cơ sở vật chất và tài chính.

Cũng trong chương 2 các hoạt động quản lý chính của di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà được xác định gồm 5 nội dung sau:

- Tổ chức thực hiện và ban hành các văn bản quản lý;
- Hoạt động tu bổ và tôn tạo di tích Miếu Ngà;
- Hoạt động nghiên cứu khoa học và phát huy các giá trị của di tích;
- Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực;
- Kiểm tra, giám sát và thi đua khen thưởng.

1.4. Tổng quan về di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

1.4.1. Khái quát về huyện Vĩnh Bảo và xã Việt Tiến

Theo lịch sử đảng bộ huyện Vĩnh Bảo có thể tóm lược nội dung giới thiệu về xã Việt Tiến, huyện Vĩnh Bảo như sau:

Huyện Vĩnh Bảo ở phía Tây nam thành phố Hải Phòng, giáp với các huyện Thái Thụy, Quỳnh Phụ (tỉnh Thái Bình), Tứ Kỳ, Ninh Giang (tỉnh Hải Dương) và huyện Tiên Lãng (Hải Phòng), cách trung tâm thành phố Hải Phòng 40 km, là huyện đất liền xa nhất của thành phố.

Về địa hạt đơn vị hành chính, địa danh Vĩnh Bảo qua các sử liệu cho thấy: Từ năm 111 trước Công nguyên đến thế kỷ thứ 6 sau công nguyên vùng Vĩnh Bảo ngày nay thuộc huyện An Định, thời Lý

- Trần từ thế kỷ thứ 11 đến thế kỷ thứ 14 vùng đất này thuộc huyện Từ Kỳ và Đồng Lai.

1.4.2. Giá trị của di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

1.4.2.1. Giá trị lịch sử và nhân vật phụng thờ

Trong trang sử đấu tranh giữ nước của dân tộc Việt Nam, cuộc kháng chiến chống quân Nguyên Mông xâm lược có vị trí đặc biệt quan trọng. Trong vòng 30 năm, ông cha chúng ta vào đời nhà Trần đã liên tiếp 03 lần thắng một Đế chế hùng mạnh vào bậc nhất thế giới lúc bấy giờ. Khi cất nghĩa về nguyên nhân thắng lợi của quân và dân ta: Trần Quốc Tuấn vị Tổng tư lệnh tài ba, người đã trực tiếp cầm quân sung trận với ý chí kháng khái: “Bệ hạ muốn hàng hãy chém đầu tôi đi đã”.

1.4.2.2. Giá trị văn hóa

Cổ kết cộng đồng:

Di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà là tài sản vô cùng quý giá của thành phố Hải Phòng nói chung và xã Việt Tiến, huyện Vĩnh Bảo nói riêng, là chất liệu gắn kết cộng đồng dân cư địa phương, là cơ sở để sáng tạo những giá trị tinh thần mới và giao lưu văn hóa. Lễ Lễ hội truyền thống tôn thờ vị đương cảnh Thần hoàng Nguyễn Chính cư vĩ. Bản thân phủ của làng Liễu Kinh còn ghi lại một số lễ tiết hàng năm (theo âm lịch) của Di tích Miếu Ngà.

Giá trị kiến trúc nghệ thuật:

Miếu Ngà được xây dựng khá sớm, phong cảnh sơn thủy hữu tình. Mặt tiền quay hướng Bắc. Phía trước xưa kia có dòng sông Giéc được đào từ thời nhà Mạc chảy qua, nay là hồ rộng, nước trong veo.

Miếu Ngà hiện nay vốn là hậu cung của một ngôi Miếu lớn cho nên về mặt kiến trúc ít nhiều còn giữ được những đường nét của phong cách truyền thống, song chỉ là cung cấm nơi an tọa của thần vị và quanh năm hầu như không có ánh sáng rọi tới nên không có điều

kiện phô diễn vẻ đẹp của kiến trúc, vì thế người xưa không thể hiện trang trí kiến trúc nhiều. May mắn thay nền móng của công trình cũ được giữ lại khá nguyên vẹn và nó sẽ cùng với các toà miếu ngày nay giúp cho các thế hệ sau những điều kiện cần thiết để tôn tạo trùng tu di tích của người xưa.

1.4.2.3. Giá trị giáo dục

Với những giá trị lịch sử, văn hóa, kiến trúc... của di tích Miếu Ngà đã tạo nên sức hút của di tích đối với các thế hệ, từ đó giáo dục cho thế hệ trẻ càng thêm hiểu, thêm yêu và tự hào về quê hương, về các di sản văn hóa mà cha ông ta đã để lại, góp phần giáo dục cho thế hệ trẻ lòng tự hào tự tôn dân tộc, vun đắp cho các em tình yêu quê hương đất nước và con người Vĩnh Bảo, Hải Phòng.

Di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà luôn mang trong mình những thông điệp của quá khứ và khi tham gia vào đời sống văn hóa của địa phương hiện đại. Nó giữ lại những giá trị tự thân và tạo nên những giá trị bên trong của cốt cách, bản lĩnh, năng lực của mỗi dân tộc. Những hệ giá trị này có tính ổn định rất lớn và có tính bền vững tương đối, có sức mạnh to lớn đối với cộng đồng...

1.4.3. Vai trò của hoạt động quản lý đối với di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

Vai trò của hoạt động quản lý về di tích lịch sử văn hóa Miếu Ngà chính là sự định hướng, tạo điều kiện tổ chức, điều hành việc bảo vệ, gìn giữ các di tích lịch sử - văn hóa, làm cho các giá trị của di tích được phát huy theo chiều hướng tích cực gắn với sự phát triển của xã Việt Tiến và huyện Vĩnh Bảo.

Di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà có ý nghĩa quan trọng trong chiến lược phát triển của xã Việt Tiến, đặc biệt trong giai đoạn hiện nay. Đó là những giá trị tinh túy, mang vẻ đẹp bản sắc truyền thống của dân tộc góp phần làm giàu nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Việc khai thác có hiệu quả nguồn tài nguyên di tích

lịch sử - văn hóa Miếu Ngà không chỉ thu được nguồn lợi kinh tế trực tiếp, giải quyết vấn đề xã hội và còn đem lại hiệu quả cao trong hoạt động giới thiệu, quảng bá về văn hóa, con người địa phương, góp phần vào việc giữ gìn và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa một cách hiệu quả nhất. Các hoạt động về gìn giữ, bảo tồn và phát huy các giá trị di tích lịch sử - văn hóa như một mạch nguồn tự thân, duy trì và tạo nên sức sống mãnh liệt. Vì thế, hoạt động và khai thác giá trị tiềm năng của các di tích lịch sử - văn hóa cần chú trọng đến phát triển bền vững của du lịch, văn hóa và cả môi trường một cách hiệu quả và nhân văn.

Tiểu kết

Với những nội dung đã trình bày trong chương 1, tác giả đã hệ thống lại những vấn đề chung về quản lý di tích lịch sử văn hóa, làm rõ các khái niệm liên quan. Nêu rõ các văn bản chủ trương, đường lối chính sách của Đảng và nhà nước mang tính chất bao quát, phạm vi chung, từ đó làm cơ sở chuyên sâu hệ thống lại các quan điểm quản lý nhà nước về quản lý di sản văn hóa, trong đó trọng tâm liên quan đến luận văn nghiên cứu là quản lý di tích lịch sử văn hóa. Bên cạnh đó, chương 1 tác giả đã cho thấy tổng quan về địa phương và dân cư xã Việt Tiến, nơi hình thành và phát triển di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà. Qua khảo sát và nghiên cứu lịch sử hình thành của di tích Miếu Ngà, tác giả đã khái quát thành 3 giá trị cơ bản của di tích: giá trị lịch sử và nhân vật thờ phụng, giá trị văn hóa và giá trị giáo dục. Đây là cơ sở để tìm hiểu về thực trạng cũng như đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà.

Chương 2

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA MIẾU NGÀ

2.1. Chủ thể quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

2.1.1. Sở Văn hóa và Thể thao thành phố Hải Phòng

Sở Văn hóa và Thể thao thành phố Hải Phòng là cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân thành phố; thực hiện chức năng tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân thành phố quản lý nhà nước về văn hóa, gia đình, thể dục, thể thao và quảng cáo ở thành phố theo quy định của pháp luật; các dịch vụ công thuộc lĩnh vực quản lý của Sở và thực hiện một số nhiệm vụ, quyền hạn theo phân công hoặc ủy quyền của Ủy ban nhân dân thành phố, Chủ tịch Ủy ban nhân dân thành phố.

2.1.2. Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Vĩnh Bảo

Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Vĩnh Bảo là cơ quan chuyên môn thuộc UBND huyện, có chức năng tham mưu, giúp UBND huyện thực hiện chức năng quản lý nhà nước về: văn hóa; gia đình; thể dục, thể thao và du lịch; báo chí; xuất bản; bưu chính và chuyển phát; viễn thông và Internet; công nghệ thông tin, cơ sở hạ tầng thông tin; phát thanh trên địa bàn.

2.1.3. Ủy ban nhân dân xã Việt Tiến

UBND xã là cơ quan quản lý hành chính nhà nước ở địa phương có nhiệm vụ; Xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế xã hội hàng năm, lập dự toán thu chi ngân sách trên địa bàn, tổ chức thực hiện ngân sách địa phương, quản lý và sử dụng hợp lý có hiệu quả về đất đai tài nguyên. Ủy ban nhân dân xã Việt Tiến làm việc theo nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy vai trò tập thể, đề cao trách nhiệm cá nhân và tinh thần chủ động, sáng tạo của Chủ tịch, Phó chủ

tịch, ủy viên Ủy ban nhân dân. Mỗi thành viên Ủy ban nhân dân xã chịu trách nhiệm cá nhân về lĩnh vực được phân công.

2.1.4. Ban quản lý di tích xã Việt Tiến

Ban Quản lý di tích xã Việt Tiến trực thuộc Ủy ban nhân dân xã: Có chức năng giúp Ủy ban nhân dân xã quản lý, bảo vệ, khai thác và phát huy giá trị di tích ở trên địa bàn xã. Ban Quản lý di tích chịu sự chỉ đạo quản lý trực tiếp, toàn diện của Ủy ban nhân dân xã và chịu sự chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra về chuyên môn nghiệp vụ của Phòng Văn hóa và Thông tin và của Sở Văn hóa, Thể thao và Sở Du lịch. Ban quản lý di tích xã Việt Tiến cũng đã luôn quan tâm đến di tích lịch sử - văn hóa cấp quốc gia Miếu Ngà. Ban quản lý đảm bảo các hoạt động tôn giáo - tín ngưỡng gắn với di tích được thực hiện trong năm và phát huy được những giá trị tốt đẹp của di tích.

2.1.5. Cộng đồng dân cư thôn Liễu Kinh, xã Việt Tiến

Cộng đồng dân cư thôn Liễu Kinh nói riêng và xã Việt Tiến luôn luôn có ý thức giữ gìn và phát huy giá trị của di tích lịch sử văn hóa Miếu Ngà. Kể cả những người dân xa quê khi về thăm quê hương đều đến thắp hương ở miếu. Qua khảo sát cho thấy, cộng đồng dân cư xã Việt Tiến tham gia trùng tu, tu bổ di tích Miếu Ngà cùng với kinh phí của nhà nước với phương châm “nhà nước và nhân dân cùng làm”.

2.1.6. Cơ chế phối hợp

Quy chế phối hợp nhằm tăng cường trách nhiệm giữa các sở, ngành, hội, đoàn thể, địa phương, trong phối hợp thực hiện, nâng cao hiệu quả công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị của di tích Miếu Ngà.

Công tác phối hợp được thực hiện theo nguyên tắc: dựa trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của mỗi cơ quan, đơn vị theo quy định của pháp luật; bảo đảm sự thống nhất, đồng bộ, hiệu quả, phân công rõ trách nhiệm của từng cơ quan, đơn vị trong việc chủ trì,

phối hợp quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích, tránh chồng chéo nhiệm vụ; tạo điều kiện phối hợp, hỗ trợ kịp thời lẫn nhau khi có yêu cầu để phục vụ nhiệm vụ chung; đề cao trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan chủ trì, cơ quan phối hợp, và tổ chức, cá nhân tham gia hoạt động phối hợp.

2.2. Nguồn lực tài chính và cơ sở vật chất

2.2.1. Nguồn lực tài chính

Với phương châm “Nhà nước và nhân dân cùng làm”, những năm qua, công tác xã hội hóa (XHH) tu bổ, tôn tạo các di tích lịch sử, văn hóa trên địa bàn huyện Vĩnh Bảo được các cấp chính quyền quan tâm đẩy mạnh và đạt được những kết quả đáng khích lệ, góp phần huy động nguồn lực, thực hiện ngày càng tốt hơn công tác bảo tồn và phát huy các giá trị di tích lịch sử, văn hóa.

2.2.2. Nguồn lực cơ sở vật chất

Khuôn viên của di tích Miếu Ngà khá rộng rãi và khá đầy đủ các hạng mục như: bia công đức, hồ bán nguyệt rộng hơn 100 mét vuông, cổng vào, nhà khách (3 phòng dành cho du khách), hệ thống cây xanh, hệ thống tường bao quanh di tích, nhà vệ sinh, hệ thống cấp thoát nước, biển di tích, bảng nội quy, đường dẫn vào di tích,... Miếu Ngà nằm chính giữa trong khuôn viên của di tích, dưới bóng mát của các cây cổ thụ như đa, mít, nhãn,... lại càng tăng vẻ uy nghiêm.

2.3. Các hoạt động quản lý đối với di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

2.3.1. Tổ chức thực hiện và ban hành các văn bản quản lý

Trong những năm qua, việc triển khai thực hiện các chính sách, pháp luật về bảo vệ và phát huy các giá trị di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh được các ngành, các cấp quan tâm nhằm hướng tới phục vụ ngày càng tốt hơn khách đến tham quan du lịch, nghiên cứu và giáo dục truyền thống...

Hoạt động quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích thuộc thẩm quyền quản lý của UBND thành phố Hải Phòng bảo đảm tuân thủ quy định của pháp luật về di sản văn hóa và các quy định pháp luật hiện hành. Đồng thời, bảo đảm sự phối hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa các sở, ngành, UBND các cấp trong lĩnh vực quản lý theo ngành, lĩnh vực và theo địa bàn.

2.3.2. Hoạt động tu bổ và tôn tạo di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

Hiện trên địa bàn huyện Vĩnh Bảo có tới 15/22 di tích cấp quốc gia xuống cấp nghiêm trọng cần được tu bổ, tôn tạo. Cùng với đề nghị trung ương, thành phố hỗ trợ, giúp đỡ kinh phí, huyện Vĩnh Bảo tăng cường vận động người dân, doanh nghiệp, nhà hảo tâm ủng hộ, đóng góp kinh phí tu bổ, tôn tạo các di tích, phấn đấu trong năm 2022 hoàn thành tu bổ, tôn tạo ít nhất 3 di tích cấp quốc gia.

Để công tác bảo tồn, phát huy giá trị di tích Miếu Ngà đạt hiệu quả ngày càng cao, các ngành chức năng cần nghiên cứu, khảo sát, đánh giá đúng thực trạng của di tích, trên cơ sở đó xây dựng quy hoạch tổng thể bảo vệ và phát huy giá trị di tích một cách khoa học. Từng bước đầu tư có hiệu quả để trùng tu, tôn tạo, quản lý, khai thác, phát huy giá trị di tích; làm tốt việc sưu tầm, bảo quản tài liệu, hiện vật; xử lý các nguồn thải gây ô nhiễm môi trường di tích.

2.3.3. Hoạt động nghiên cứu khoa học và phát huy các giá trị của di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

Để phát huy được giá trị của di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà cần có sự nghiên cứu một cách toàn diện về di tích đồng thời tuyên truyền, phổ biến, quảng bá các giá trị của di tích. Là địa phương có nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể được công nhận, xếp hạng, với mỗi di sản được công nhận, Hải Phòng lại có thêm cơ hội được bạn bè trong và ngoài nước biết đến, qua đó góp phần thúc đẩy sự phát triển du lịch, phát triển kinh tế - xã hội.

2.3.4. Phát huy các nguồn lực phục vụ quản lý di tích

Không chỉ riêng ngành văn hóa mà bất cứ ngành, lĩnh vực nào cũng cần có các nguồn lực để duy trì và phát triển. Công tác bảo tồn và phát huy các giá trị di tích văn hóa theo phương thức xã hội hóa đã được ngành văn hóa và các địa phương thực hiện trong nhiều năm qua, huy động được các nguồn lực và sự tham gia đóng góp của nhân dân.

Nhằm triển khai và thực hiện hiệu quả xã hội hóa trong bảo tồn, phát huy các giá trị di tích văn hóa cần tuyên truyền, phổ biến pháp luật về di sản văn hóa để mọi tầng lớp nhân dân hiểu về quyền và nghĩa vụ của mình.

Tuy nhiên, để thực hiện những điều nêu trên đòi hỏi phải có sự ưu đãi đầu tư, hỗ trợ, giảm hoặc miễn thuế cho các hoạt động được thực hiện từ các nguồn kinh phí ngoài ngân sách nhà nước theo quy định của pháp luật về thuế.

2.3.5. Kiểm tra, giám sát và thi đua khen thưởng

Kiểm tra, giám sát và thi đua khen thưởng là một nhiệm vụ quan trọng trong việc quản lý di tích Miếu Ngà của các cấp sở tại trên địa bàn, qua đó kịp thời đánh giá, rút kinh nghiệm, khắc phục hạn chế, giúp các đơn vị tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, thực hiện đúng quy định pháp luật về thi đua, khen thưởng. liên quan.

Công tác kiểm tra, giám sát được thực hiện đồng bộ: phát hiện, biểu dương, khen thưởng kịp thời các tổ chức, cá nhân nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật về di tích; xử lý đúng quy định các tổ chức cá nhân vi phạm pháp luật di tích.

Công tác khen thưởng cũng bộc lộ những bất cập cả về nội dung, hình thức, tiêu chuẩn và quy trình, thủ tục.

2.4. Đánh giá chung

2.4.1. Những kết quả đạt được

Nhiều văn bản pháp lý được ban hành mang tính chỉ đạo, định hướng cho hoạt động bảo tồn, gìn giữ di tích văn hóa; Thường xuyên tổ chức các lớp tuyên truyền về các văn bản luật, dưới luật về di tích văn hóa, tập huấn nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ làm công tác quản lý ở các cấp; Việc nghiên cứu, lập hồ sơ, tiến hành xếp hạng di tích được thực hiện có hiệu quả.

Nguồn vốn của nhà nước cấp cho việc trùng tu, tu bổ, tôn tạo di tích Miếu Ngà được sử dụng đúng mục đích. Việc xã hội hóa nguồn lực từ các cá nhân, tổ chức tham gia vào việc tu bổ, tôn tạo di tích Miếu Ngà tiếp tục được đẩy mạnh, khuyến khích được người dân trong việc góp công, góp sức phát huy giá trị di tích.

Vai trò của cộng đồng: BQL di tích huyện Vĩnh Bảo và xã Việt Tiến đã phát huy được vai trò của người dân trong việc xã hội hóa nhằm phát huy giá trị di tích; thực hiện nghiêm túc vai trò giám sát các hoạt động bảo vệ, gìn giữ DSVH.

2.4.2. Những hạn chế

Di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà có nhiều tiềm năng nhưng chưa phát huy được những giá trị của di tích do còn tồn tại một số hạn chế như sau:

Về công tác quản lý: Những năm qua, công tác bảo tồn, trùng tu, chống xuống cấp di tích đã nhận được sự quan tâm của các cấp, các ngành và đạt được nhiều kết quả tích cực.

Về cơ chế, chính sách: Hiện nay, do thiếu nguồn lực dẫn đến việc triển khai thực hiện các quy hoạch bảo tồn và phát huy giá trị di tích Miếu Ngà đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt còn chậm so với yêu cầu đặt ra.

Công tác xã hội hóa: Trong công tác bảo tồn di tích, mặc dù việc huy động các nguồn vốn xã hội hóa đóng vai trò quan trọng nhưng đối với Miếu Ngà lại chưa được sự chú ý của cộng đồng xung quanh.

Về công tác tu bổ, tôn tạo: Trong công tác bảo tồn di tích lịch sử - văn hóa nói riêng, quản lý Nhà nước về di sản nói chung, con người hay đội ngũ làm công tác văn hóa đóng vai trò quan trọng. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, cả số lượng và chất lượng nhân lực làm công tác quản lý, bảo tồn di sản đang có nhiều bất cập.

Về công tác kiểm tra, giám sát: Để làm tốt công tác quản lý và phát huy giá trị di tích thì kiểm tra, giám sát phải đi trước, dẫn đầu, được tiến hành ngay từ khâu thiết kế, trong quá trình trùng tu, tu bổ. Tuy nhiên trên thực tế, công tác kiểm tra, giám sát còn chậm, chưa chủ động, thường chỉ diễn ra sau khi phát hiện các vi phạm về quản lý di tích nên chưa thật sự phát huy hiệu quả.

Tiểu kết

Công tác quản lý nhà nước về di tích Miếu Ngà đã được thực hiện đúng chủ trương chỉ đạo của UBND thành phố về phân cấp quản lý di tích lịch sử - văn hóa và danh lam thắng cảnh trên địa bàn thành phố Hải Phòng. Đối với di tích Miếu Ngà, UBND huyện Vĩnh Bảo và xã Việt Tiến đã thành lập Ban Quản lý di tích xã Việt Tiến và Ban khánh tiết di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà quản lý trực tiếp di tích để thực hiện bảo vệ, quản lý di tích; tham mưu, tổ chức thực hiện các hoạt động tại di tích Miếu Ngà.

Trong thời gian tới, cần tăng cường công tác quản lý nhà nước thường xuyên, liên tục của chính quyền địa phương theo phân cấp để kịp thời phát hiện những phát sinh trong công tác quản lý, trùng tu, tôn tạo di tích và quản lý nguồn công đức tại các di tích; phòng Văn hóa & Thông tin huyện Vĩnh Bảo và xã Việt Tiến chủ trì phối hợp với các cơ quan, đơn vị tham mưu; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát các hoạt động trong quản lý, tổ chức lễ hội; chú trọng đảm bảo an ninh trật tự, phòng cháy chữa cháy; đồng thời, rà soát lại việc tổ chức các lễ hội; tăng cường công tác quản lý nhà nước về di tích trên địa bàn.

Chương 3

GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA MIẾU NGÀ

3.1. Những yếu tố tác động đến hoạt động quản lý di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà

3.1.1. Những thuận lợi

Sự phối hợp chỉ đạo sát sao của các cấp, sự phối hợp của các sở, ban ngành đẩy mạnh công tác bảo tồn, phát huy các giá trị di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn thành phố trước hết, Thành ủy, HĐND, UBND thành phố, cũng như cấp ủy và chính quyền đã nghiên cứu và tiếp tục ban hành các chỉ thị, nghị quyết, quyết định, các cơ chế, chính sách về tài chính, đất đai, chính sách xã hội...

Về công tác tuyên truyền, phổ biến, quảng bá các giá trị của di tích: đã đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục ý thức cho nhân dân về việc bảo vệ di tích trên địa bàn.

Về công tác bảo tồn và tu bổ di tích: Tiến hành tu bổ, phục hồi hệ thống di tích lịch sử văn hóa cách mạng trên địa bàn thành phố theo một quy hoạch tổng thể nhất định, đồng thời đầu tư hợp lý kinh phí cho công tác quản lý, bảo vệ, tu bổ, tôn tạo di tích.

3.1.2. Những khó khăn

Sự phát triển đô thị lớn luôn gắn liền với quá trình đô thị hoá các làng xã vùng ven và các vùng có mật độ dân cư nông thôn tập trung dày đặc. Với quá trình đô thị hóa diễn ra mạnh mẽ trên phạm vi cả nước, lấn mạnh vào khu vực nông thôn.

Đô thị hóa và quá trình phát triển đô thị là xu thế tất yếu của tất cả các quốc gia trên thế giới, trong đó có nước ta. Đô thị hóa có các tác động không nhỏ đến sinh thái và kinh tế khu vực.

Quá trình đô thị hóa diễn ra làm cho diện tích đất nông nghiệp trên địa bàn xã Việt Tiến có xu hướng giảm dần, diện tích đất phi nông nghiệp có xu hướng tăng lên khá nhanh.

Sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế tích cực và đúng hướng đã dẫn tới cơ cấu lao động ở nông thôn cũng chuyển dịch nhanh theo hướng tăng tỷ trọng lao động công nghiệp, dịch vụ, giảm lao động nông nghiệp.

3.2. Một số quan điểm và căn cứ để đưa ra những giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý

3.2.1. Quan điểm quản lý

Nhận thức rõ tầm quan trọng và giá trị của di tích, Đảng và Nhà nước ta đã có những định hướng, quyết sách chiến lược cơ bản nhằm quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị truyền thống của di tích. Nghị quyết Trung ương 5 (Khóa VIII) đã đề ra nhiệm vụ bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa: “Di sản văn hóa là tài sản vô giá, gắn kết cộng đồng dân tộc, là cốt lõi của bản sắc dân tộc, cơ sở để sáng tạo những giá trị mới và giao lưu văn hóa. Hết sức coi trọng bảo tồn, kế thừa, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống, văn hóa cách mạng, bao gồm cả văn hóa vật thể và phi vật thể”.

3.2.2. Những căn cứ để đưa ra giải pháp

Một là, đổi mới tư duy lãnh đạo, nâng cao nhận thức của cấp ủy Đảng, cơ quan quản lý Nhà nước và toàn xã hội về vị trí, vai trò của văn hóa, của di sản văn hóa trong đổi mới và phát triển bền vững. Bảo tồn, phát huy di sản văn hóa phải được chú trọng tương xứng, hài hòa với phát triển kinh tế- xã hội, không đánh đổi lợi ích kinh tế với phát triển giá trị văn hóa.

Hai là, rà soát, sửa đổi, bổ sung, xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật về công tác quản lý di sản văn hóa; quy định phân cấp quản lý di tích lịch sử văn hóa trên địa bàn huyện Vĩnh Bảo nói chung và xã Việt Tiến nói riêng để phân định rõ trách nhiệm của cơ quan quản lý chuyên ngành, các cấp chính quyền địa phương, các tổ chức, cá nhân liên quan.

Ba là, định kỳ rà soát, kiểm kê hệ thống di tích của tỉnh theo quy định của Luật Di sản văn hóa; tổ chức nghiên cứu chuyên sâu các di tích lịch sử văn hóa, địa danh lịch sử có giá trị tiêu biểu, trên cơ sở đó lựa chọn những di tích đủ điều kiện đề nghị xếp hạng cấp quốc gia, cấp tỉnh.

Bốn là, đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền, quảng bá như xây dựng chuyên trang, chuyên mục về di sản văn hóa, giới thiệu những giá trị di sản, các tour, tuyến du lịch khai thác di sản.

Năm là, nâng cao hơn nữa chất lượng sản phẩm du lịch độc đáo mang bản sắc của huyện Vĩnh Bảo như du lịch tham quan di tích lịch sử văn hóa, làng nghề truyền thống, du lịch lễ hội, du lịch sinh thái cảnh quan, du lịch nghỉ dưỡng...

3.3. Đề xuất các nhóm giải pháp

3.3.1. Nhóm giải pháp đối với chủ thể quản lý

3.3.1.1. *Nâng cao năng lực quản lý và trình độ chuyên môn cho cán bộ quản lý*

3.3.1.2 *Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát tại di tích*

3.3.2. Nhóm giải pháp đối với cộng đồng

3.3.2.1. *Tăng cường việc giáo dục, tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức cho cộng đồng về di tích lịch sử - văn hóa*

3.3.2.2. *Cơ chế đối với Ban khánh tiết di tích*

3.3.2.3. *Đẩy mạnh công tác xã hội hóa*

3.3.3. Nhóm giải pháp phát huy giá trị của di tích

3.3.3.1. *Quy hoạch bảo vệ, bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử - văn hóa Miếu Ngà*

3.3.3.2. *Khai thác giá trị của di tích Miếu Ngà gắn với phát triển du lịch*

Tiểu kết

Nhìn chung, di tích Miếu Ngà ở xã Việt Tiến là câu chuyện huyền thoại và giá trị nhân văn sâu sắc. Do đó, chương 3 tác giả đã

đưa ra những nội dung về các yếu tố tác động, những giải pháp nhằm nâng cao chất lượng quản lý việc gìn giữ, tôn tạo và phát huy tốt giá trị các di tích lịch sử văn hóa Miếu Ngà. Qua đó nhận thấy được việc làm mang đậm tính nhân văn sâu sắc, là biểu hiện của sự đền ơn đáp nghĩa, thể hiện truyền thống “uống nước - nhớ nguồn” là hoạt động thiết thực nhằm hướng tới xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và đóng góp vào việc gìn giữ và làm phong phú cho kho tàng di sản văn hóa dân tộc. Các di tích cần được tu bổ, tôn tạo một cách hoàn chỉnh với tư cách là một sản phẩm du lịch có giá trị phục vụ chiến lược phát triển ngành du lịch, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Đây cũng là trách nhiệm của chúng ta với các thế hệ mai sau, bởi đó thực sự là cội nguồn, gốc rễ của văn hóa dân tộc, để văn hóa thực sự vừa là mục tiêu, vừa là động lực thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển.

KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

Tóm lại trong tiến trình phát triển của lịch sử, xã Việt Tiến huyện Vĩnh Bảo thành phố Hải Phòng có đóng góp nhất định và có quan hệ mật thiết đối với sự phát triển của thành phố. Vì thế, di tích Miếu Ngà trên địa bàn xã Việt Tiến khá phong phú, phản ánh gần như tiến trình phát triển không ngừng của lịch sử địa phương. Hệ thống di tích lịch sử với tư cách là nguồn sử liệu vật chất chân thực vì thế có ý nghĩa khôi phục lại quá khứ lịch sử và giáo dục truyền thống cho thế hệ trẻ về truyền thống đấu tranh cách mạng của truyền thống nhân dân địa phương. Do đó, việc bảo tồn, khai thác giá trị của di tích Miếu Ngà có ý nghĩa quan trọng góp phần vào nâng cao hiệu quả của dạy học lịch sử và giáo dục truyền thống đối với thế hệ trẻ trên địa bàn xã Việt Tiến.

Trong những năm qua, việc khai thác và phát huy các giá trị của di tích lịch sử văn hóa ở Hải Phòng nói chung và di tích Miếu Ngà xã Việt Tiến nói riêng đã thu được nhiều kết quả nhất định, giúp cho việc phát triển đời sống kinh tế ngày càng phát triển.

Qua quá trình thực hiện đề tài, tôi có một số kiến nghị như sau:

- Phòng Quản lý Di sản văn hóa là đầu mối tham mưu quản lý nhà nước về lĩnh vực di sản văn hóa trên địa bàn toàn thành phố, tích cực chủ động tham mưu lãnh đạo Sở triển khai tổ chức thực hiện, hướng dẫn, đôn đốc việc thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật, chính sách, quy hoạch, kế hoạch, đề án, dự án về tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp và phát huy giá trị các di tích trên địa bàn thành phố. Hướng dẫn trình tự, thủ tục trong hoạt động tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp các di tích đã được xếp hạng trên địa bàn toàn thành phố...

- Phòng Kế hoạch tài chính: Tham mưu triển khai thực hiện hiệu quả Đề án “Chống xuống cấp, tu bổ, tôn tạo di tích xếp hạng cấp tỉnh giai đoạn 2020 - 2025”, đặc biệt thực hiện tốt tiêu chí nguồn vốn huy động xã hội hóa ít nhất đạt 70% tổng kinh phí đầu tư. Phối

hợp thẩm định hồ sơ kỹ thuật liên quan thiết kế, thi công tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp di tích đảm bảo đúng quy định, quy hoạch. Phối hợp trong công tác tổng hợp, báo cáo kết quả công tác xã hội hóa chống xuống cấp, tu bổ, tôn tạo di tích trên địa bàn tỉnh.

- Thanh tra Sở: Phối hợp với Phòng Quản lý Di sản văn hóa, Bảo tàng tỉnh tổ chức thanh tra, kiểm tra công tác bảo vệ và phát huy giá trị di tích, trong đó quan tâm công tác tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp tại di tích.

- Văn phòng Sở: Tăng cường tuyên truyền, phổ biến chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về công tác xã hội hóa hoạt động tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp di tích trên Cổng thông tin điện tử của Sở.

-Nghiên cứu về công tác quản lý di tích Miếu Ngà xã Việt Tiến huyện Vĩnh Bảo thành phố Hải Phòng là một đề tài khó và với tâm huyết của một cán bộ chuyên môn làm công tác trong ngành, với mong muốn các di tích lịch sử văn hóa được giữ gìn và phát huy giá trị, tác giả đã mạnh dạn nghiên cứu đề tài này. Có thể nói, bảo tồn và phát huy giá trị di tích Miếu Ngà là nhiệm vụ chiến lược mang tính lâu dài và là trách nhiệm của toàn xã hội, chính quyền các cấp có sự phối hợp chặt chẽ với người dân, các đoàn thể, tổ chức xã hội. Trong đó, cần gắn bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc gắn với phát triển du lịch bền vững; đảm bảo mối quan hệ hài hòa giữa phát triển văn hóa và kinh tế, giữa bảo tồn, phát huy di sản với phát triển kinh tế - xã hội.

Do những khó khăn trong quá trình thu thập tài liệu, thông tin, trình độ chuyên môn chưa sâu, kinh nghiệm, trình độ quản lý chưa nhiều, chắc chắn luận văn còn nhiều hạn chế và khuyết điểm. Tác giả rất mong được sự thông cảm và đóng góp ý kiến của các nhà nghiên cứu, thầy cô và các bạn đồng nghiệp.